

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Gemeente Oisterwijk

Dhr. T. Lauwers

Postbus 10101

Oisterwijk

Kenmerk: Wbwgmv 573577165-28085

Datum: 11 maart 2024

Behandeld door: M. Scholtes

E-mail: m.scholtes@ggdgmv.nl

Onderwerp: Bestemmingsplan De Noenes te Haaren

Geachte heer Lauwers,

Eind 2022 heeft de gemeente Oisterwijk voor het eerst contact met team Gezondheid, Milieu en Veiligheid van de GGD gehad inzake de herbestemming van De Noenes te Haaren. De Noenes is een buurtschap in Haaren dat uit ongeveer 240 percelen bestaat (oppervlakte 46 hectare, waarvan 16 hectare niet verkaveld is en uit bossen en grasland bestaat). Op grond van het vigerende bestemmingsplan is ter plaatse verblijfsrecreatie toegestaan. Feitelijk vindt ter plaatse van het overgrote deel permanente bewoning plaats. De gemeente overweegt nu om permanente bewoning toe te staan. In de directe omgeving is een geitenhouderij gelegen. Het feit dat er sprake is van een verhoogd voorkomen van longontsteking bij omwonenden binnen een straal van 2 km van een geitenhouderij vormden aanleiding om advies bij de GGD in te winnen. Zoals in 2022 al is aangegeven is de aanwezigheid van de geitenhouderij één van de milieufactoren die de gemeente in haar considerans kan meenemen bij haar besluitvorming al dan niet permanente bewoning toe te staan.

In maart 2024 is door de gemeente opnieuw contact met de GGD gezocht in het kader van de herbestemming van De Noenes te Haaren. De gemeente heeft team Gezondheid, Milieu en Veiligheid van de GGD gevraagd een schriftelijk advies uit te brengen inzake deze ontwikkeling. Bij de beoordeling van het plan heeft de GGD gebruik gemaakt van de gegevens zoals door de gemeente per email aangeleverd op 7 maart 2024 en het rapport "Herbestemming de Noenes, Nota van uitgangspunten" zoals opgesteld door de AnteaGroup, d.d. 24 augustus 2023. Daarnaast is gebruik gemaakt van de memo Verkenning legalisering permanente bewoning Noenes van de AnteaGroup, d.d. 24 november 2022.

Uitgangspunt GGD: gezondheidkundige advieswaarden

De GGD vindt dat het voldoen aan de milieuwetgeving niet automatisch betekent dat er sprake is van een verantwoord woon- en leefklimaat. Bij het vaststellen van wettelijke grenswaarden worden namelijk ook andere aspecten dan enkel gezondheid, zoals bijvoorbeeld economische en technische haalbaarheid, meegewogen. Vandaar dat de GGD ter bescherming van de volksgezondheid bij haar advisering gebruik maakt van gezondheidkundige advieswaarden, waar enkel gezondheidsaspecten aan ten grondslag liggen.

Gezondheid Milieu en Veiligheid

Postbus 3024

5003 DA Tilburg

088 – 3687800

milieu@ggdgmv.nl

Wanneer een juridische toets wordt uitgevoerd, zal getoetst worden aan de wettelijke waarden, zoals bijvoorbeeld vastgelegd in een geurgebiedsvisie/ verordening geurhinder en veehouderij en beleidsregels. Vanuit gezondheid verdient het de voorkeur te toetsen aan de gezondheidkundige advieswaarden om te streven naar een goed woon- en leefklimaat.

Situatieschets:

- Er is sprake van een bestaande situatie waarop een recreatiebestemming van toepassing is, maar waar in de praktijk ter plaatse veelal permanente bewoning plaats vindt. Het betreft hier zo'n 240 eenheden. Dit aantal blijft in de beoogde situatie gelijk. Het gaat enkel om legalisatie van bestaande situatie, waardoor er feitelijk niets wijzigt. De ontsluitingswegen binnen De Noenes zijn allemaal in beheer bij de gemeente. De wegen binnen De Noenes die bestaan uit halfverharding worden (in de toekomst) niet verhard. Dit wordt in het bestemmingsplan verankerd. Het (bezoekers)parkeren moet binnen het eigen perceel worden opgelost
- De Noenes ligt geïsoleerd in het landelijk gebied, temidden van ecologische en hydrologische waarden in de groenblauwe mantel.
- De afstand tot de dichtst bij De Noenes gelegen weg (De Noenes) bedraagt ruim 150 meter. Het betreft een weg in buitenstedelijk gebied met 1 a 2 rijstroken. De afstand tot de N65 bedraagt meer dan 400 meter.
- Binnen een straal van 2 km is een geitenhouderij gelegen. Ook liggen er verschillende andere veehouderijen in de directe omgeving.
- In mei 2023 zijn omgevingsdialogen gevoerd met verschillende belanghebbenden, waaronder grondeigenaren en omwonenden

Afstanden

Veehouderijen hebben impact op hun fysieke omgeving. Uit onder andere het VGO-onderzoek is bekend dat omwonenden van veehouderijen blootgesteld worden aan verhoogde concentraties geur, fijn stof, endotoxinen en biologische agentia. Deze blootstelling kan tot hinder en gezondheidsklachten leiden. Voornamelijk betreft dit VGO onderzoek met name epidemiologische gegevens, onderzoek naar oorzakelijke factoren is nog in volle gang. Het ligt voor de hand dat vrijkomende emissies van veehouderijen ((biologisch) fijnstof, endotoxinen, mogelijk zoönotische ziekteverwekkers, stoffen die vrijkomen bij mestverwerking) hierbij een rol spelen. Uit onderzoek blijkt dat hoe dichterbij een veehouderij ligt bij woningen, hoe hogere blootstelling aan stofdeeltjes, endotoxinen en micro-organismen; hetgeen tot een toename van gezondheidsrisico's leidt.

Resultaat en conclusie:

Er bevinden zich twee veehouderijen met dieren waarvoor een wettelijke geuremissiefactor is vastgesteld in de directe omgeving van De Noenes. Dit betreft de geitenhouderij aan de Noenes 16 waar bedrijfsmatig 1565 geiten ouder dan 1 jaar, 335 geiten tussen 61 dagen en 1 jaar en 200 geiten jonger dan 61 dagen. Daarnaast ligt er een schapehouderij (50 schapen) aan de Noenes 14. Daarnaast zijn in de directe omgeving verschillende melkrundveehouderijen gehuisvest zoals (Noenes 4 (37 stuks vrouwelijk jongvee), Noenes 8 (30 stuks vrouwelijk jongvee en 60 melkkoeien), De Voort 1 (200 melkkoeien en 140 stuks vrouwelijk jongvee), De Voort 2 (25 zoogkoeien en 10 legkippen), Beekweg 1 (35 stuks vrouwelijk jongvee en 37 melkkoeien), Beekweg 3 (145 melkkoeien en 96 vrouwelijk jongvee)) en Heesakker 1 (152 melkkoeien en 126 stuks vrouwelijk jongvee). Verder is er een paardenhouderij gehuisvest aan de Heesakker 16 (6 paarden) en 5A (46 paarden). Aan de Noenes 10 wordt bedrijfsmatig melkrundvee (88 melkkoeien en 26 stuks vrouwelijk jongvee) gehouden en 555 vleesvarkens. (bron: [KRD \(igoview.nl\)](https://igoview.nl) en [Kaartbank \(arcgis.com\)](https://kaartbank.arcgis.com))

Uit de memo "Verkenning legalisering permanente bewoning Noenes" blijkt dat er woningen zijn die op minder dan 250 meter van een veehouderij liggen. Wanneer de afstand kleiner is dan 250 meter wordt

niet voldaan aan de door de GGD gehanteerde minimale afstand tussen (intensieve) veehouderijen en gevoelige bestemmingen, om hierbij de blootstelling te beperken. Er is daarom een beoordeling gemaakt van de verschillende milieuparameters zoals de fijnstof- en geurbelasting.

Geitenhouderijen

Uit het onderzoek Veehouderij en Gezondheid (VGO), blijkt dat binnen een straal van 2 km rondom geitenhouderijen mensen een grotere kans op longontsteking hebben. Dit verband is tussen 2009 en 2013 elk jaar gevonden. Ook in aanvullend onderzoek over de jaren 2014-2019 werd dit verband aangetroffen, evenals in aanvullend onderzoek in de regio Utrecht/ Gelderland.

Verder bleek dat het risico toeneemt naarmate de afstand tot de geitenhouderij kleiner is en er meerdere geitenhouderijen in de buurt gelegen zijn. Op dit moment is nog niet bekend wat de oorzaak is van het verhoogd voorkomen van longontsteking, waardoor geen maatregelen getroffen kunnen worden.

Resultaten en conclusie:

- In een straal van 2 km rondom het plangebied is één geitenhouderij gelegen (De Noenes 16). Deze geitenhouderij ligt binnen een straal van 500 meter van het plangebied.
- De GGD wijst erop dat binnen een straal van 2 km sprake is van een verhoogd risico op longontsteking bij omwonenden. Dit risico is het grootst binnen 500 meter van de geitenhouderij. Er wordt in de beoogde situatie niet naar de geitenhouderij toe gebouwd.
- Advies: Het advies luidt om de bewoners in elk geval te wijzen op het verhoogd risico op longontsteking. Het aantal blootgestelden blijft in de beoogde situatie gelijk aan de huidige feitelijke situatie.

Geurbelasting:

- o Geur kan leiden tot (ernstige) hinder en daarmee samenhangend klachten als misselijkheid, hoofdpijn, prikkeling van slijmvliezen, irritatie van ogen en neus, en slaapproblemen. Door de GGD wordt voor de achtergrondgeurbelasting een gezondheidskundige advieswaarde gehanteerd, gebaseerd op het onderzoek van Geelen et al en van Aalsburg et al.¹⁻²

Voor de voorgrondgeurbelasting wordt door de GGD aangesloten bij de waarden uit bijlage 6-7 van de handreiking Wgv voor een niet-concentratie gebied omdat deze, in tegenstelling tot de wettelijke normen, op wetenschappelijke inzichten in de blootstelling-responsrelatie zijn gebaseerd. In de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) wordt een onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden. De GGD vindt dat er onvoldoende onderbouwing is voor het onderscheid tussen concentratiegebied en niet-concentratiegebied³.

- o Bij woonfuncties in het buitengebied hanteert de GGD als maximaal percentage geurgehinderden 20%. Voor woningen in een woonkern wordt uitgegaan van maximaal 12% geurgehinderden.

Uitgaande van deze percentages, horen hierbij de volgende waarden:

% geurgehinderden	Geurbelasting	
	Voorgrond	Achtergrond
20% (buitengebied)	5 OU/m ³	10 OU/m ³
12% (woonkern)	2 OU/m ³	5 OU/m ³

Relatie tussen geurhinder en voor- en achtergrondbelasting

¹ Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?, Geelen L. et al, 2015

² Geurbelasting en geurhinder van veehouderijen, update van de blootstelling-responsrelatie. R. van Aalsburg et al, 2023.

³ De Gezondheidsraad stelt in haar advies dat zowel eerdere geurnormen als de huidige adviesnormen in de Wgv niet gebaseerd zijn op een blootstelling-responsrelatie. Volgens de commissie is het hoog tijd de wetgeving en handhaving op dit gebied wetenschappelijk steviger te funderen. Dat vraagt om nader onderzoek (Gezondheidsraad, 2012).

- Bij ontwikkelingen met dieren zonder (wettelijke) emissiefactor wordt door de GGD de VNG richtlijn aangehouden⁴. Dit betekent een afstand van minstens 100 meter vanaf de rand van een bedrijf tot de dichtstbijzijnde gevoelige bestemming. Afstanden zouden daarnaast gestaffeld moeten worden op basis van bedrijfsgrootte, stalsysteem en stalmanagement. Een voorbeeld van een dergelijk beleid is in het verleden opgesteld door bijvoorbeeld de gemeente Landerd.

Resultaten en conclusie:

- De gemeente geeft in haar email aan dat de voorgrondgeurbelasting niet berekend is. In de memo van de AnteaGroup staat : "Het leefklimaat binnen De Noenes zal in een worst-case situatie, dat wil zeggen als de omliggende agrarische bedrijven (met dieren met geuremissiefactor) zich blijven ontwikkelen tot aan de maximale norm van 14 OUE/m³, dus minimaal redelijk goed blijven". De GGD is het er niet mee eens dat bij een geurbelasting van 14 OU/m³ nog sprake is van een redelijk goed woon-/ en leefklimaat. Het aantal geurgehinderden zal in een dergelijke situatie boven het vanuit gezondheid gehanteerde maximale percentage geurgehinderden liggen (12% voor woonkern).
Om zicht te krijgen op de mogelijke kans op geurhinder wordt geadviseerd om de voorgrondgeurbelasting te berekenen en te toetsen aan de gezondheidskundige advieswaarde. Gezien het grote aantal percelen/ woningen wordt door de GGD geadviseerd deze bewoners een zelfde mate van bescherming te bieden als bewoners van een woonkern. Dit betekent dat vanuit beleidsmatig oogpunt geadviseerd wordt dat het percentage geurgehinderden maximaal 12% bedraagt.
- De achtergrondgeurbelasting is globaal in kaart gebracht door middel van de geurkaarten van de ODZOB. Aangegeven wordt dat de achtergrondgeurbelasting maximaal 7 OU/m³ bedraagt. Daarmee wordt er niet voldaan aan de gezondheidskundige advieswaarde voor de achtergrondgeurbelasting zoals die geldt voor woningen in een woonkern (5 OU/m³). Wel wordt voldaan aan de gezondheidskundige advieswaarde voor de achtergrondgeurbelasting in een buitengebied, maar zoals al eerder gesteld wordt geadviseerd om te streven naar een achtergrondgeurbelasting die ligt onder de belasting die hoort bij een woonkern. Wordt aan dat laatste criterium voldaan dan ligt het percentage geurgehinderden op basis van de algemene dosis responsrelatie uit het GGD/ IRAS onderzoek⁵ dan onder de 12%. Wordt deze waarde overschreden maar blijft de achtergrondgeurbelasting onder de gezondheidskundige advieswaarde voor het buitengebied, dan bedraagt het percentage geurgehinderden maximaal 20%.
- De afstand van de woningen tot de rand van het dichtstbijzijnde bedrijf met dieren zonder emissiefactor is niet altijd groter dan 100 meter en voldoet in een dergelijk geval niet aan de door de GGD aangehouden richtlijn (Heesakker 5a).

Luchtkwaliteit: fijnstof (PM10) en endotoxine:

Blootstelling aan fijnstof (PM2,5-PM10) kan leiden tot luchtwegklachten, acute klachten van ogen, neus en bovenste luchtwegen, verminderde longfunctie en aandoeningen van hart en bloedvaten. De wettelijke norm voor PM10 ligt momenteel op 31,2 µg/m³ (maximaal 40 µg/m³, met maximaal 35 overschrijdingsdagen met een belasting van 50 µg/m³ per jaar). Ook onder deze norm worden gezondheidseffecten gevonden. De gezondheidskundige advieswaarden voor fijnstof zijn per september 2021 door de WHO aangescherpt tot 5 µg/m³ voor PM2,5 en 15 µg/m³ voor PM10.

⁴ VNG-handreiking 'Bedrijven en milieuzonering'

⁵ Geurhinder van veehouderij nader onderzocht: meer hinder dan Handreiking Wgv doet vermoeden?), Geelen L. et al, 2015; en [Geurbelasting en geurhinder van veehouderijen \(awql.nl\)](https://www.awql.nl/) 2023

Resultaten en conclusie:

- In de aangeleverde informatie wordt gesteld dat de concentratie PM10 tussen de 16-18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ bedraagt (atlas leefomgeving, PM10 2021). In het midden van het gebied ligt de concentratie PM10 op 16,51 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ en bedraagt de concentratie PM 2.5 9,84 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Gesteld kan worden dat niet aan de meest recente gezondheidskundige advieswaarde wordt voldaan, zoals overigens in grote delen van Nederland.
- Advies: Het advies is te streven naar zo laag mogelijke fijnstofconcentraties in de leefomgeving. De invloed van de beoogde wijziging zal nihil zijn, daar het gaat om het legaliseren van een bestaande situatie.

Veehouderij als bron

Endotoxine blootstelling, gezondheidskundige advieswaarde

- Endotoxinen zijn een betere parameter dan fijnstof voor de beoordeling van blootstelling afkomstig van veehouderijen. Endotoxinen kunnen via inademing acute luchtwegklachten en chronische effecten op de luchtwegen (niet allergische astma en COPD) veroorzaken. Op basis van de handreiking endotoxine⁶, opgesteld door het Ondersteuningsteam, is aan de hand van de fijnstofemissie vanuit stallen van varkens en pluimveebedrijven de afstand te berekenen waarbinnen naar verwachting de gezondheidskundige advieswaarde van endotoxine (30 EU/ m^3) wordt overschreden.

Resultaten en conclusie:

- Op dit moment is het enkel mogelijk om voor individuele varkenshouderijen en pluimveebedrijven de endotoxinerichtafstand te bepalen. Aan de Noenes 10 worden vleesvarkens gehouden. De fijnstofemissie bedraagt 34 kg/jaar. De hierbij behorende endotoxineafstand is nihil. Zover bekend ligt het plangebied niet binnen de endotoxine richt-afstand van individuele varkenshouderijen/pluimveebedrijven. In 2024 wordt de endotoxine handreiking geüpdatet. In de nieuwe versie zal ook aandacht besteed worden aan cumulatie en endotoxine richtafstanden gerelateerd aan andere type veehouderijen.
- Advies: het advies aan de gemeente is om de ontwikkeling rondom de update van de endotoxine richtlijn in de gaten te houden. Wanneer woningen binnen de endotoxine richtafstand liggen, lopen bewoners een verhoogd risico op gezondheidseffecten door blootstelling aan endotoxinen.

Verkeer als bron

Gezondheidskundige advieswaarden

- De WHO concludeert dat nabij drukke wegen talloze componenten in verhoogde concentraties aanwezig zijn in verkeersuitstoot, en dat de gezondheidseffecten niet aan één of enkele componenten zijn toe te schrijven (REVIHAAP, 2013). Daardoor is 'afstand houden tot de weg' nog steeds de beste maatregel, aangezien dit minder blootstelling aan het volledige mengsel tot gevolg heeft. Vandaar dat de GGD naast de gezondheidskundige WHO advieswaarden ook afstandscriteria hanteert tussen woningen en Rijkswegen (tenminste 150 meter) en drukke doorgaande wegen (tenminste 25 meter tot de eerste lijns bebouwing bij wegen > 10.000 motorvoertuigbewegingen per etmaal in de bebouwde kom).

Resultaten en conclusie:

- De woningen zijn niet gelegen binnen een afstand van 25 meter van een drukke doorgaande weg of binnen 150 meter van een snelweg, hetgeen vanuit gezondheid gezien positief is.

⁶ Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0
Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid 25 november 2016

Geluid

Gezondheidskundige advieswaarden

Wegverkeer is in Nederland de belangrijkste bron van geluidshinder in de woonomgeving. Blootstelling aan geluid kan een scala aan nadelige gezondheidseffecten veroorzaken. De geluidsbelasting wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van geluidcontouren langs de wegen. De GGD gaat in haar beoordeling van de geluidssituatie uit van de volgende gezondheidskundige advieswaarden voor geluidniveaus:

- o Maximaal geluidniveau van **50 dB⁷ Lden** op de hoogst belaste gevel voor de bronnen wegverkeer, railverkeer en bedrijven, ter bescherming van de gezondheid.
- o Maximaal **40 dB Lnight** op de hoogst belaste gevel voor de bronnen wegverkeer, railverkeer en bedrijven gedurende de nacht om slaapverstoring zoveel mogelijk te voorkomen.
- o Wanneer bron- en overdrachtsmaatregelen niet afdoende zijn om onder de genoemde waarde te komen, wordt geadviseerd te kijken naar het niveau binnen: maximale binnenwaarde 33 dB Lden. Hierbij wordt opgemerkt dat ondanks de aanwezigheid van (geforceerde) ventilatie mensen vaak de ramen openhouden. Dit reduceert natuurlijk sterk het effect van de aanwezige isolatie. Belangrijk is hier rekening mee te houden. Bovendien onderschrijft dit het belang van het zoeken naar bronmaatregelen (bijvoorbeeld type wegdek, snelheid, geluidsschermen)

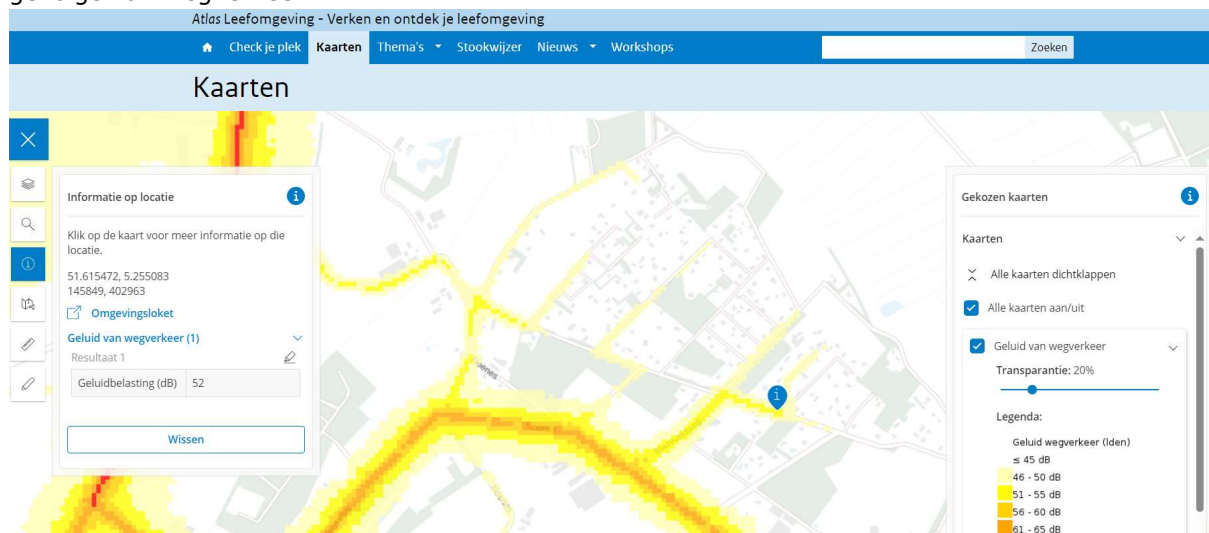
Opmerkingen:

- o De GGD houdt in haar advisering geen rekening met juridisch gecorrigeerde geluidniveaus (aftrek) toe omdat er onzekerheden zijn over de toekomstige effecten op de geluidsbelasting door verdere ontwikkelingen in de techniek en het treffen van geluidreducerende maatregelen aan de motorvoertuigen.

Resultaten en conclusie:

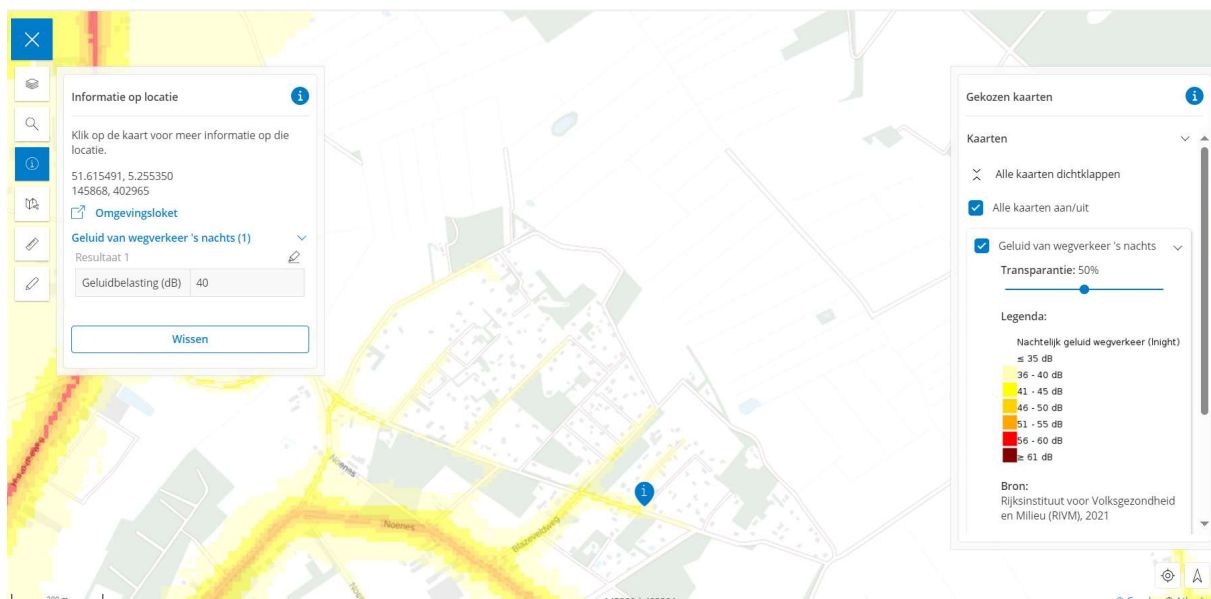
- Omliggende wegen zijn voornamelijk plaatselijke ontsluitingswegen. De Noenes die verder gaat als de Heesakker is de drukste wegen met enige geluidsbelasting.

Op basis van de kaart uit de Atlas leefomgeving is een indicatie te krijgen van de geluidsbelasting ten gevolge van wegverkeer.

Ter hoogte van de "i" bedraagt de indicatieve geluidsbelasting 52 dB Lden. Voor gemeentelijke en provinciale wegen zijn alle gegevens (intensiteiten en wegkenmerken) uit 2020 gebruikt door het RIVM bij de berekening van de geluidsbelasting.

⁷ Transportgeluid wordt weergegeven in Lden met als eenheid dB (notatie zonder de A, ook al is het A-gewogen).

Ter hoogte van de "i" bedraagt de nachtelijke geluidsbelasting 40 dB. Op andere plekken wordt veelal een geluidsbelasting tussen de 35-40 dB of lager berekend.

Opmerking: Aangegeven wordt in de toelichting bij de kaart dat de kaart alleen een globaal beeld van de hoeveelheid geluid in Nederland geeft. Voor het toetsen van geluidsniveaus aan de normen, bijvoorbeeld voor 'geluidsbelasting op de gevel', is deze kaart niet geschikt.

Op basis van deze info wordt geadviseerd na te gaan of de gezondheidskundige advieswaarde voor geluid afkomstig van wegverkeer wordt overschreden op bepaalde plekken in het plangebied. Op veel plaatsen zal dit waarschijnlijk, gezien de afstand tot de wegen niet het geval zijn.

Indien de gezondheidskundige advieswaarde wordt overschreden, wordt in eerste instantie geadviseerd maatregelen aan de bron, gevolgd door maatregelen aan de overdrachtsweg te nemen. Is dit niet voldoende effectief: Zorg in situaties waarin de gezondheidskundige advieswaarde wordt overschreden voor een geluidsluwe, aangename zijde: een toegankelijke, bruikbare en liefst groene en schone zijde met een geluidbelasting minder dan 50 dB Lden en 40 dB Lnight. De slaapkamers liggen bij voorkeur zo veel mogelijk aan deze geluidsluwe zijde.

Bodem

Niet bekend is of er sprake is van een bodemverontreiniging. De GGD wijst erop dat zij voor lood een striktere advieswaarde hanteert. Lood is een stof die van invloed kan zijn op de ontwikkeling van de hersenen van kinderen, vandaar dat hier vanuit gezondheid strengere advieswaarden voor zijn opgesteld. Ter informatie is onderstaande tabel in dit advies opgenomen:

Tabel: Gezondheidskundige advieswaarden en handelingsperspectieven voor lood in bodem (mg/kgds)

	Gezondheidskundig voldoende bodemploodkwaliteit	Gezondheidskundig matige bodemploodkwaliteit	Gezondheidskundig onvoldoende bodemploodkwaliteit
Grote moestuin (> circa 200 m ²)	< 60	60 - 260	> 260
Wonen met tuin (kleine moestuin)	< 90	90 - 370	> 370
Plaatsen waar kinderen spelen	< 100	100 - 390	> 390
IQ-puntverlies door bodemplood	< 1 IQ-puntverlies	1-3 IQ-puntverlies	> 3 IQ-puntverlies
<i>Handelingsperspectieven</i> voor plaatsen waar jonge kinderen (0-6 jaar) veel in contact komen met grond (gevoelige locaties: wonen met tuin, kinderspeelplekken, kinderdagverblijven e.d.)	• goede ruimtelijke ordening: realiseer gevoelige bestemmingen zoveel mogelijk op grond met een voldoende bodemploodkwaliteit	• Brede communicatie over <i>algemene</i> gebruiksadviezen (folder, posters, website e.d.). • Sanering bij herstructurering e.d.	• Sanering • Indien sanering niet haalbaar: <i>specifieke</i>, gerichte risicocommunicatie met bewoners en andere gebruikers van verontreinigde grond (brieven, informatiebijeenkomsten e.d.)

Beoordeling en conclusie

- Indien vermoed wordt dat er sprake kan zijn van een verontreiniging met lood door bijvoorbeeld activiteiten uit het verleden, wordt geadviseerd hier onderzoek naar uit te voeren en de resultaten te toetsen aan bovenstaande advieswaarden, bij voorkeur voor een gezondheidskundig voldoende bodemploodkwaliteit.

Gewasbeschermingsmiddelen

Bij het telen van gewassen/fruit wordt er regelmatig gebruik gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen. Deze kunnen mogelijk een effect hebben op de gezondheid van omwonenden. De GGD adviseert uit voorzorg om in nieuwe situaties zoveel als mogelijk afstand te houden tussen landbouwgrond waarop bestrijdingsmiddelen worden toegepast en gevoelige bestemmingen. De afstanden kunnen ingevuld worden met teeltvrije zones of spuitvrije zones die een (extra) veiligheidsmarge bieden. Vanuit jurisprudentie wordt veelal een afstand van minimaal 50 meter aangehouden tussen veld en gevoelige bestemmingen. Er is geen goede onderbouwing dat dat door het gebruik van hagen/ bomen deze afstand verkleind kan worden.

Beoordeling en conclusie

- Niet bekend is of er in de directe omgeving van de bebouwing percelen liggen waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. Het advies is om dit na te gaan en tenminste een spuitvrije zone van 50 meter aan te houden.

Gezondheid bevorderende factoren

In de paragrafen hierboven is ingegaan op gezondheidsbeschermende aspecten. Voorkomen moet worden dat de bewoners worden blootgesteld aan een dusdanig hoge concentratie/ belasting dat zij hierdoor bepaalde gezondheidsrisico's lopen.

Aan de andere kant kan ook gekeken worden naar de gezondheid bevorderende aspecten van de planontwikkeling. Het plan wordt gekenmerkt door veel groen. Dit heeft een positief effect op de gezondheid. Daarnaast nodigt het gebied door de opzet uit tot bewegen/ ontmoeten. Het advies is zorg te dragen voor een goede aansluiting met de bestaande woonkern, zodat ook deze bewoners gebruik kunnen maken van dit gebied om bijvoorbeeld te wandelen. Daarnaast helpt een goede verbinding met de woonkern ook om bijvoorbeeld gemakkelijker te voet of met de fiets voorzieningen in de woonkern te bezoeken.

Eindadvies

Voor het woon- en leefklimaat van de beoogde woningen geldt dat:

- Het plangebied ligt binnen 2 km van een geitenhouderij. Dit betekent dat de bewoners een verhoogd risico op longontsteking lopen. Dit risico is het grootst de eerste 500 meter vanaf de geitenhouderij. Het advies is in elk geval de bewoners op dit risico te wijzen. Op dit moment is niet bekend wat de oorzaak is van het verhoogd voorkomen van longontsteking, waardoor geen preventieve maatregelen te nemen zijn.
- De voorgrondgeurbelasting op de woningen is niet berekend. Het advies is om voor de meest nabijgelegen woningen van veehouderijen met dieren met een wettelijke geuremissiefactor dit inzichtelijk te maken en te toetsen aan de gezondheidkundige advieswaarde.
- De achtergrondgeurbelasting ligt onder de gezondheidkundige advieswaarde voor het buitengebied (10 OU/m^3) maar niet altijd onder die van een woonkern. De GGD adviseert het gebied te beschouwen als een woonkern gezien het grote aantal woningen.
- De afstand van de woningen tot de rand van het dichtstbijzijnde bedrijf met dieren zonder emissiefactor is groter dan 100 meter en voldoet aan de door de GGD aangehouden VNG richtlijn.
- De fijnstofconcentratie (PM₁₀, PM_{2,5}) voldoen niet aan de aangescherpte gezondheidkundige advieswaarde. Omdat het hier gaat om de legalisering van een bestaande situatie en er geen woningen worden toegevoegd, zal de luchtkwaliteit niet veranderen door de ontwikkeling.
- De woning ligt niet in de directe nabijheid van snelwegen/ drukke wegen; hetgeen positief is met betrekking tot de luchtkwaliteit.
- De geluidsbelasting op de gevel van (enkele) woningen ligt mogelijk boven de gezondheidkundige advieswaarden voor L_{den} en L_{night}.. Het advies is om dit inzichtelijk te maken en te toetsen aan deze advieswaarden.
- Zorg voor een goede loop-/ fietsroute naar de woonkern en laat ook bewoners van de woonkern gebruik maken van de recreatiemogelijkheden (wandelen. Fietsen) in het gebied.

Mocht u naar aanleiding van dit advies nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met ondergetekende op nummer 088 3687800.

Met vriendelijke groet,

M. Scholtes
Adviseur milieu en gezondheid, GGD 'en Brabant